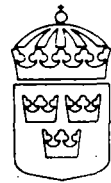

Konstitutionsutskottets yttrande

1987/88:1 y

över proposition 1986/87:158 om ny organisation för
folkbokföring samt motioner

KU
1987/88:1 y

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att avge yttrande över *dels* proposition 1986/87:158 om ny organisation för folkbokföring samt de 18 motioner som väckts med anledning av propositionen, *dels* 6 motioner från de allmänna motionstiderna 1986 och 1987 rörande olika folkbokföringsfrågor.

I propositionen föreslås riksdagen godkänna ett principförslag i fråga om ny organisation för folkbokföringen att gälla fr.o.m. den 1 juli 1991. Förslaget innebär att ansvaret för den löpande folkbokföringen förs över från pastorsämbetena till de lokala skattemyndigheterna. En organisationskommitté avses bli tillkallad för att lämna förslag till hur den nya organisationen närmare bör utformas.

Utskottets överväganden

Utskottet tar i sitt yttrande inte ställning i själva sakfrågan utan begränsar yttrandet till att avse regeringens beredning av ärendet. I flera av följdmotionerna har i olika hänseenden riktats kritik mot denna beredning. Bl.a. har hävdats att propositionen innebär ett föregripande av stat-kyrka-frågans lösning, att remissbehandlingen i ärendet varit bristfällig, särskilt vad gäller inhämtande av yttranden från olika kyrkliga organ, samt att propositionen är alltför ofullständig för att kunna läggas till grund för ett principbeslut av riksdagen rörande den framtida folkbokföringsorganisationen.

Vad först gäller den ifrågasatta kopplingen mellan stat-kyrka-frågan och folkbokföringsfrågan får utskottet anföra följande. Som framgår av propositionen ansåg de stat-kyrka-utredningar som arbetade under perioden 1958–1978 att folkbokföringen var en fråga som inte berörde de grundläggande relationerna mellan stat och kyrka. Folkbokföringen betecknades tvärtom som en borgerlig angelägenhet, men som av historiska och traditionella skäl hade handhåfts av befattningshavare inom svenska kyrkan (prop. s. 21 f.). Utskottet delar den grundsyn i frågan de nämnda utredningarna gett uttryck för. Enligt utskottets mening kan således ett beslut varigenom pastorsämbetenas befattning med folkbokföringsfrågorna överförs till annan myndighet inte tolkas som ett ställningstagande i stat-kyrka-frågan. Det bör tilläggas att 1982 års fyrpartiöverenskommelse i stat-kyrka-frågan, vilken åberopats i några av motionerna, inte innehåller något som talar mot att folkbokförings-

frågan avgörs separat. I sammanhanget bör också erinras om att både 1985 och 1986 års kyrkomöten i skrivelser till regeringen starkt betonat vikten av att folkbokföringsfrågan snarast får sin lösning. KU 1987/88:1 y

Vad i övrigt gäller den föreliggande propositionen har utskottet utifrån de synpunkter utskottet har att beakta inte funnit anledning att rikta kritik mot regeringens beredning av ärendet.

Utskottets slutsats är således att det inte föreligger något hinder för skatteutskottet att ta upp ärendet för avgörande av sakfrågan.

Stockholm den 13 oktober 1987

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Kurt Ove Johansson (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Anita Modin (s), Sören Lekberg (s), Elisabeth Fleetwood (m), Torgny Larsson (s), Bengt Kindbom (c), Nils Berndtson (vpk), Ulla Pettersson (s) och Margitta Edgren (fp).

Avvikande mening

Anders Björck (m), Bertil Fiskesjö (c), Hans Nyhage (m), Elisabeth Fleetwood (m) och Bengt Kindbom (c) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Vad först" och slutar med "av sakfrågan" bort ha följande lydelse:

Utskottet får anföra följande. Flera skäl talar enligt utskottets mening mot att riksdagen i förevarande sammanhang beslutar om ny organisation av folkbokföringen, som i vårt land sedan mycket lång tid varit anförtrödd svenska kyrkan. En allvarlig brist i beredningen är att regeringen inte berett kyrkans högsta organ, dvs. kyrkomötet, tillfälle att yttra sig i ärendet. Förslaget är av den karaktären att det kan uppfattas som en ändring av relationerna i förhållandet mellan staten och kyrkan. De kyrka-stat-utredningar som arbetade 1958–1978 ledde aldrig till några beslut varför utgångspunkten är att folkbokföringen har kyrkan som huvudman. Enligt utskottets mening är det av största betydelse att en så genomgripande reform som den aktuella sker under bred enighet både på det riksdagspolitiska och det kyrkopolitiska planet. Det skall tilläggas att bl.a. 1985 och 1986 års kyrkomöten, som utgick från att kyrkan skulle bibehålla huvudmannaskapet, förutsatt att frågan skulle underställas kyrkomötet. En annan brist i beredningen är att regeringen underlåtit att avvakta 1983 års folkbokföringskommittés slutliga överväganden.

En omorganisation av folkbokföringen berör stora personalkategorier och det är av bl.a. rättssäkerhetshänsyn av största betydelse att deras situation beaktas i sammanhanget. Utskottet delar den i flera motioner framförda uppfattningen att propositionen är alltför ofullständig och vagt utformad för

att kunna läggas till grund för ett beslut av riksdagen. Reformens genomförande torde fordra lagstiftningsåtgärder. I nuvarande läge kan inte bedömas hur lagstiftningen bör utformas. Enligt utskottet är frågan av den art att den bör underställas riksdagen först sedan lagrådets yttrande inhämtats. Utskottet vill vidare understryka att den tidsplan som utan motivering angivits i propositionen för reformens genomförande – den 1 juli 1991 – under alla förhållanden framstår som orealistisk.

Beträffande slutligen de ekonomiska effekterna är dessa bristfälligt redovisade i propositionen. Av statskontorets utredning framgår att ett ändrat huvudmannaskap innebär ökade kostnader för samhället.

Sammanfattningsvis finner utskottet att beredningen av ärendet står i strid med bestämmelserna i 7 kap. 2 § RF. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att propositionen bör avslås.

